

**Ordonnantie decisoir tot wegh-neminge van verscheyden
questien ende processen : gearresteert by d'Ed. Mog. Heeren
Staten 's Landts van Utrecht op den XIIIlen Aprilis 1659**

<https://hdl.handle.net/1874/21211>

Reaalboek. I. 469

ORDONNANTIE

UB 853 decisoir,

Tot wegh-neminge van
verscheyden questien ende
Processen;

Gearresteert by d'Ed: Mog: Heeren
Staten 's Landts van Utrecht, op den
xiiiij^{en}. Aprilis 1659.

TOT UTRECHT,

Gedrukt by *Willem van Paddenburgh*, Ordinaris Drucker
der Ed: Mog: Heeren Staten 's Landts van Utrecht, Anno 1680.

ORDONNANTIE

decisoir.

Alfo de Staten van den Lande van Utrecht bevonden hebben, dat veele fware questien endelangduerigeProcessen gemoveert zijn, ende noch dagelijcx meer endemeer gemoveert worden, ter oorsake van eenige poincten by deRechts-geleerden verschey-

dentlijk geresolveert ende gedecideert werdende, als oock over het verstandt van eenige gerecipieerde coustumen of articulen van Ordonnantien ende andersints, tot groote beswaernisse ende excessive kosten van d'Ingefetenen of Litiganten, ende ondiensst van de Justitie: *SOO IST*, dat de voornoemde Staten, genegen zijnde daer-inne, soo veel als in hun is, te voorsien, ende alle Processen, soo veel mogelijk is, t'amputeren, met advijs van die van den Rade van den Hove van Utrecht, eendrachtelijk geordonneert ende gestatueert hebben, om voortaan onverbrekkelijk te worden geobserveert, de poincten ende articulen hier naer volgende.

Dat

I.

Dat het Statuyt / verbiedende
 Man ende Vrouw / malkanderen buy-
 ten reciproque Lijf-tocht te beneficiëren / is
 Ke-eel.

II.

Dat Man ende Vrouw / geen goedt sullen geven ofste
 maecten aen malkanders ascendenten / in de rechte linie.

III.

Dat allegiften ende maeckingen gedaen aen Vooz-kin-
 deren / Sisters of Broeders / van Man of Vrouw / ofte
 de gene / aen de welke de voozsz Man of Vrouw ab in-
 testato, eenichsints sal succederen / sullen wesen nul ende
 van onweerden / soo wanneer daer by concurreert eenige
 conjecture / indicie / ofte pzesumptie / dat de pzohibitie van
 't voozsz statuyt sal worden geilladeert: Ende sulcx al niet
 concurrerende / sullen even-wel de Goederen aen Vooz-
 kinderen / Sisters of Broeders gegeven of gemaect / in
 het geheel of deel / 't 3p by upsterste wille / of ab intestato,
 niet mogen komen op de voozsz Man ofte Vrouw / maer
 succederen op de naeste Vrienden / van de gene die deselve
 gegeven of gemaect heeft / vooz-behoudens de voozsz
 Vooz-kinderen / Sisters of Broeders / ten respecte van
 2 3 anderz

andere Personen/ als de voozsz **M**an of **V**rouw/ hare bype
dispositie/ soo by uptterste wille/ als inter vivos.

IIII.

Dan dat giften of maeckingen op andere personen / als
voozsz is / geconfereert / niet anders en sullen wesen in-
valid / als soo wanneer met volle pzeube komt te blijcken/
dat sulcks streckt tot fraude of illusie van 't voozsz prohibi-
toiz statuyt.

V.

Dat de **L**ijf-tocht by **M**an ende **V**rouw/ malkanderen
gemaect / oock plaets sal hebben in fidei commissarie / of
verbonden **G**oederen; **T**en ware de gene die het fidei com-
mis heeft geimponeert / met speciale expzeessie van desen ge-
valle van **L**ijf-tocht anders hadde geozdonneert / ende dat
de **G**oederen niet quamen op den genen / die hem **E**rfge-
naem is dzagende van den overleden **M**an ofte **V**rouw.

VI.

Dat voozsz-aen in cas van seclusie vande statutaire ge-
meenschap / by de toe-komende **E**chte-lupden validelijck
sal mogen worden gestipuleert / dat d'een vooz des anders
schulden / vooz date des **H**ouwelijckx gemaeckt / van nie-
mandt sal mogen worden aen-gesproken / mids dat de
Houwelijckse **D**ooz-waerde de voozsz clausele contineren-
de / of alleenlijck de voozsz clausele / onder deselve **H**ouwe-
lijckse **D**ooz-waerden gestelt / by een legael **N**otaris / als
pzeesent / sullen wesen ondertekent.

Dat

VII.

Dat alle beloften van de Collaterale Vrienden van de Contrahenten / ofte oock andere deselve niet bestaende / inde Houtwelijcxse Dooz-waerden / nopende de toe-komende successie haerder goederen / ten behoeve van de selve Contrahenten gedaen / niet en sullen mogen worden ge-revoceert / ofte eenichsints gecontrarieert.

VIII.

Dat alle tegen-brieven / secrete ober-komingen / giften / ofte renversalen / by toe-komende Echte-luden / vooz of na het op-rechten vande Houtwelijcxse Dooz-waerden / tot voozdeel ofte achterdeel van den anderen / ofte der selver respectie Vrienden gepasseert / sullen zijn nul ende van ontweerden.

IX.

Dat Lijf-renten aen-gebracht / of aen-geerst / af-ge-stozven / of niet af-ge-stozven / by den Boedel / of Lijf-toch-tenaer respectie in het geheel / sonder eenige verstoringe daer van te doen / geprofiteert sullen worden / ten 3p contra-rie of anders besproken of geconditioneert ware.

X.

Dat Man of Vrou komende te trouwen een Weduwe of Weduwenaar / vooz-kinderen hebbende van den selven
upt

upt kracht van statutaire of consuetudinaire gemeen-
schap/ houwelijcke-voorzwaerde/ gifte ofte make/ of van
eenige andere wijze/ niet meerder en sal mogen genieten/
als een kinds-gedeelte/ of in cas van veel kinderen/ als de
portie van 't kindt/ minst genietende/ bedraeght/ wel ver-
staende dat geen legitima voor af-getogen sal worden.

X I.

Dat Wan of Vrouw/komende te her-houwelicken/ende
Voor-kinderen hebbende / verliesen sal den eygendom van
alle 't gene van de Voor-kinderen / op den selven her-hou-
welickende gesuccedeert is/ of na-maels komt te succederen/
behoudende daer van alleenlijck het vucht-gebruyck / son-
der nochtans daer onder te begripen de legitime portie/ nae
Rechten d' Ouders in de Goederen haerder kinderen com-
pererende/ ende dat soo lange nemandt van de voor/s; Voor-
kinderen / of der selver descendanten in het leven is ; na
doode van de welcke den eygendom op de langst-levende
reverteren sal : Dan sal den her-houwelijckende mogen
behouden alle 't gene / by of by / upt kracht van de Houwe-
lijcke Voor-waerden/ ofte Voorgen-gave / van de voor-
af-gestorvene geprofitteert heeft.

X I I.

Dat ten reguarde van gifte of maeckinge/ of in cas van
successie/ soo by uptterste wille/ als ab intestato, onder im-
meuble

meubile goederen sullen worden gerekent / alle Kente-brieven ende Obligatien / geconstitueert opeenige Comptouren van Provincien / Steden / Collegien / Gast-huysen / Doorpen / of van dier-ghelijcke stabile Corpora / dan in regard van andere saecken of effecten / sal blijven soodanigh recht / als tot noch toe geobserveert is.

XIII.

Dat voort-aen de Jongmans ende Dochters mundich sullen worden op haer vijf-en-twintich jaren.

XIIII.

Dat sonder consent van Vader of Moeder / geen proclamarien / of trouwe / in eenigerley wijs sullen worden toegestaan / soo wanneer de Jonge-luden / 't 3^{en} Jonghman / ofte Dochter / zijn onder haer vijf-en-twintigh jaren. Ende dat in kas deselve van meerder jaren zijn / de voorsz Ouders in sulcken geval / over hare wepgeringe / sullen worden gehoozt / om geprocedeert te worden / in conformite van het Placcaet / op het stuck van den Echten-staet ghemaneert / welck Placcaet / midsgaders 't gene by ons op het vervoeren der Jonge-luden op den xxx^{en}. May 1650. is gemaneeert / blijven sullen in vollen weerde.

XV.

Dat aen Tuteurs/ Curateurs/ of Administrateurs/ der selver Vrouwen of Kinderen / gheduerende den tijde van hare Dooghde / curatele / of administratie/ by d' onmunde / of incuratele staende / geen goederen / roerende/ noch onroerende / sullen mogen worden gegeven of gemaect sonder dat de voozsz prohibitie plaets sal hebben / ten resgarde van Vaders / Moeders / Groot-vaders/ Groot-Moeders / Broeders ende Sisters / al ist dat sy zijn van qualiteyt voozsz.

XVI.

Dat van nu voozts-aen Jongmans niet en sullen mogen testeren vooz haer xvij. ende Haeghen vooz haer xvj. jaren compleet. Ende dat dit articule sal zijn reel.

XVII.

Dat voozts-aen geene Getupgen sullen mogen staen / ober Testamentaire of Codicillaire dispositien / ten 30 deselbe hebben den ouderdom van xvij. jaren / ende een van dien kan schrijven / ende daer-en-boven tot suppletie vande gene/ die niet en kan schrijven / maer alleentlick sijn merck of hand-reecken setten / geadhibeert werde een derde getupge.

Dat

XVIII.

Dat alle resignatien van Canonispen of Bicarpen deses Gestichts / gedaen by persoonen eenige sieckte ofte infirmitiept hebbende / gehouden sullen worden vooz nul / ende van ontweerden / al waer 't dat sodanige sieckte / of infirmitiept / niet doodelijck en ware / of de doodt van de resignant niet gecauseert en hadden ; ofte dat oock deselbe personen / om de Resignatie te doen / in het Capittel mochten wesen gecompareert / ten zy sodanige resignant daer na quame te leven den tijdt van twintich dagen compleet / te rekenen vande ure vande resignatie af.

XIX.

Dat alle Hypren / nae date deses te maken / sullen moeten worden upt-gehouden / on-aen-gesien eenige op-gevolgde alienatie / of transport / ende alsulcx voozts-aen geen plaets sal hebben / het seggen / van koop bzeect hypze / ten ware anders geconvenieert ware.

XX.

Dat voozts-aen in alle personele Obligatien sal mogen worden ghestipuleert / restitutie van het gecrediteerde ; 't Welck oock plaets sal hebben / al waer 't schoon dat daer van Kenten of interessen waren ontfangen / als wiens aengaende men sich niet meer en sal mogen behelpen / met het recht van eens Kenten altydt Kenten. Van in regard van gevestigde Capitalen of Kenten / salmen volgen het recht / tot noch toe inden Lande van Utrecht gebzupckelijck / upt-
B 2
geson-

gesondert dat de Capitalen / gevesticht jegens minder
Renten als jegens den penning twintich (hoedanige stipu-
latien valid sullen zijn) van den Kent-heffer mogen wor-
den op-ge-epscht / by weder verschijn-dagh / mids sulcx drie
maenden te vozen denuncierende / ende lijdende de korting
vande vollen betaelden veertichsten penning / indien d'af-
lossinge gedaen worde binnen drie Jaren / nae de constitutie
der Renten / ende binnen drie Jaren daer-aen-volgende / van
de gerechte helfte van dien / sonder dat daer na eenige kor-
tinge ghedaen sal worden ; Voor-behoudens / dat den
Kent-gever vyz sal staen / de Renten te mogen continueren /
mids gevende vijf ten hondert / het welck oock plaets sal
hebben in regard van de Obligatien ende gevestigde Ren-
ten / die binnen den tijdt van twee Jaren voor de Publicatie
deses gepasseert ofte geconstitueert zijn.

XXI.

Dat alle Salarisen van Advocaten / Procureurs /
Medicijns / Chirurgijns / betalinghen van Coop-man-
schap ter stete ghelevert / oock van genees-krupden / of
waren / inde Apotheque / of ter winkel verkoft / huyl van
Dienst-Boden / loon van Notarisen / Landt-meters /
Clerquen / of andere Arbejders / sullen moeten judicielijck
geepscht worden binnen twee Jaren / nae dat den dienst is
uyt-gegaen / of de Coopmanschap ghelevert ; na 't ver-
loop van welcken tijdt / de voorsz schulden ghehouden sul-
len worden voor gequeten : Ten ware daer van een Obli-
gatie of schriftelijck beschept ware gemaect / in welcken
gevalle men sich sal reguleren / als na rechten : Van dat
de

de betalinge van drinck-gelagen binnen den tijdt van ses maenden in rechten geepscht sal moeten worden / 't 3p daer van schriftelike Obligatie 3p/ ofte niet/ op pene als vozen. Ende in reguward van dier-gelike schulden/ al-gerreds gemaect / dat deselve sullen moeten worden geepscht binnen den tijdt van twee Jaren/ ende binnen ses maenden respective te rekenen/ nae de publicatie deses/ op pene als vozen.

XXII.

Dat geen fideicommissen / substitutien / verbiedingen van alienatien / ofte andere diergelike belastingen / van onroerende Goederen / ofte gehypothequeerde Renten/ gestelt in eenige Testamenten / Instrumenten/ of geschriften / hoedanige deselve souden mogen wesen / effect van realisatie / of affectatie en sullen hebben / ten 3p dat de Clausulen 't selve continuerende bp extract authentiq aenghebracht sullen wesen / ter plaetse ende aende Gerechten/ onder dewelcke de voozsz onroerende Goederen ghelegen / ende daer de voozsz Renten geconstitueert zijn ; ende in reguward van Leenen vande Leen-hoven / daer aen deselve Leen-roerigh zijn / om al-daer pertinentelick gheregistreert ende nagesien te kunnen worden: Welcke aenbzingen/ bp ommissie der Impositours/ gedaen sal worden bp de geene / die eerst upt de voozsz Clausule sullen profiteren/ al-eer sp deselve Goederen/ of possessie van dien / sullen mogen aenbeerden / indien sp daer van kennisse hebben / ofte anders soo haest sp daer van kennisse krijgen sullen / mids haer bp Ede expurgerende / daer van te vozen geen kennisse gehad te hebben / op pene van te verliesen alle recht

B 3

tot

tot deselve goederen / ende alle andere voordelen / die sp-
lynden uyt de voozsz clausulen souden mogen genieten /
t'appliceren tot pzoft van de geene / tot wiens voordeel
deselve goederen belast / bestwaert / of verbonden zijn / on-
vermindert de beschadigden sijn actie. Ende in regard
van Wees-kinderen / ofte die noch ongebozen zijn / sal de
voozsz aenbzingingh / in voegen ende ten tijde als voozen/
gedaen worden by de Vooghden of Executeurs / op poene
van by deselve Vooghden of Executeurs te verbeuren
een gerecht twintichste deel vande waerdpe vande goede-
ren / die in krachte deses aen-gebzacht hadden behoozen te
worden / ofte oock nae de exigentie van saken arbitralijck
gecozrigeert te worden. Gelijck oock in-gevallye geen aen-
bzing is gedaen / de gesubstitueerde / ofte ander / tot vooz-
deel van de welcke de voozsz dispositien sprekende zijn /
den selven aenbzingh gehouden sullen wesen te doen in der
voegen ende op pene als vozen / indien de substitutien tot
eenige vordere gaden mochten zijn geextendeert. Ende
belangende de clausulen van fideicommiss / of subjectie
vooz date deses ghemaect / by den geenen die nu over-
leden zijn / sullen de Possesseurs / ofte der selver Voogh-
den / midsgaders de geene die uyt krachte van de voozsz
clausulen eenigh recht souden willen pzetenderen / gehou-
den zijn binnen ses maenden nae de publicatie deses den
voozsz aenbzingh te doen / op pene als in regard van de
selve respectivelijck hier voozen gestatueert is / onvermin-
dert de geintereffeerden of beschadigden sijn actie. Gelijck
oock binnen den selven rijdt aen-gebzacht sullen moeten
worden alle Houwelijcxse vooz-waerden / vooz date deses
gemaect / in-houdende dier-gelijcke clausulen: Sullende
geen vande voozsz clausulen effect van Keel verband heb-
ben tot pzejuditie van een darden / soo lange de vooznoemde
aen-

aenbzengh niet en is gedaen. Ende sullen de Secretarisen ende Notarissen / vooz dewelcke eenige dispositien of Contracten / eenige bande voozsz clausulen in-houdende / gepasseert worden / gehouden zijn inde instrumenten daer van te maken / d'Erfgenen/ Voogden/ of Executeurs/ of die sulcx aen-gaen magh / te vermanen / dat sy hen volgens dese Oꝛdonnantie sullen hebben te reguleren / ende de voozsz vermaninge by expresse clausule inde voozsz instrumenten te insereren / ende op de beslotten Testamenten insgelijcx te tekenen / indien in de selve eenige diergelijcke clausulen begrepen zijn ; Dat de aenbzenghingh in voegen als voozen sal moeten worden gedaen / op arbitrale coꝛrectie / van 't welcke in het formulier van den Eed bande Notarisen een articule gemaect sal worden / om alle Notarisen van nieuws te creëren / hier op mede ge-eedt te worden ; Sullende de segentwoozdige Notarisen terstont nae de publicatie deses ontboden zijnde / haer gedaenen Eed / met 't geene voozsz is / gehouden zijn te komen amplieren. Gelijk oock alle Magistraten hare Secretarisen / terstont nae de publicatie deses / op het onderhouden van dese Oꝛdonnantie / behoozlijck sullen eeden.

Alle welcke voozsz Poincten ende Articulen / ende een peder van dien besonder / de wel-gemelte Heeren Staten / nae verschedene Communicatien ende deliberatien daer ober gehouden ende ghenomen / segentwoozdigh hebben goet gebonden ende gearresteert / omme dien-volgens gedrukt ende gepubliceert te worden inde Stadt / Steden / ende Lande van Utrecht / al-omme daer ende soo dat behozen sal. Kesserberende niet-te-min hare Eed : Mog :
aen

260527-V
aen Haer soo wel die vermeerderinghe / verminderinghe /
veranderinge / als oock die interpretatie / ende verklaringe
van alle donckerheden / die namaels hier-inne bevonden
sullen mogen worden ; alles tot dat anders geordonneert
sal wesen.

Gedaen tot Utrecht / den xiiij^{en}. Aprilis xviij^e. negen-
ende-vijftigh.

Was gearapheert /

A. C. Parmentier, v^t.

Onder-stondt :

Ter Ordonnantie van mijne Heeren
de STATEN 's Landts van Utrecht.

Ende was onderteeckent /

Ant : van Hilten.

*Hebbende op 't spatium gedruckt 't Cachet van de Hoogh-
gemelte Heeren Staten in Rooden Wassche.*